

Martin Děrgel

Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014

- sleva na dítě družky (partnerky)
- příjmy, které neohrozí slevu na manželku (manžela)
- žádost o daňový bonus na dítě při ztrátě
- změna podmínek osvobození od daně v roce 2014
- bezúplatné příjmy z darů a z majetkového prospěchu
- konkrétní výdaje daňově (ne)uplatnitelné

Wolters Kluwer

Martin Děrgel

Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014

Publikace je zpracována podle právního stavu k 1. 10. 2014

Wolters Kluwer

Vzor citace: Vzor citace: Děrgel, M. *Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014*.
Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, 236 s.

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Děrgel, Martin

Řešené otázky ke zdanění fyzických osob 2014 / Martin Děrgel. – Vyd. 1. – Praha:

Wolters Kluwer, 2014. – 236 s.

„Pub. je zpracována podle právního stavu k 1. 10. 2014“

ISBN 978-80-7478-600-6 (brož.)

336.226.11 * 336.225.53 * (437.3)

– daň z příjmů fyzických osob – Česko

– slevy na dani – Česko

– příručky

336.1/.5 – Veřejné finance [4]

Publikace je zpracována ke dni 1. 10. 2014

© Martin Děrgel, 2014

ISBN 978-80-7478-600-6 (brož.)

ISBN 978-80-7478-601-3 (e-pub)

ISBN 978-80-7478-603-7 (mobi)

ISBN 978-80-7478-602-0 (pdf)

Seznam autorů

Ing. Milan Blatný	138, 148, 150, 151, 154, 155, 158, 160, 162
JUDr. Ing. Ariana Bučková	43
JUDr. Eva Dandová	97
Ing. Martin Děrgel	3, 4, 5, 6, 11, 14, 15, 17, 21, 22, 26, 30, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 45, 48, 49, 50, 51, 55, 59, 60, 61, 64, 86, 94, 110, 131, 143, 144, 145, 146, 149, 156, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 179, 186
Zdeněk Dušek	106, 159
František Kocour	28
Ing. Petra Konderlová	112, 116, 142
Ing. Tereza Köppelová daňový poradce společnosti Mazars s.r.o.	68, 126, 130
Ing. Barbora Krížová	132, 135,
Jaroslava Krížová	12, 13, 16, 19, 20, 23, 29, 33, 46, 47, 58, 62, 63, 65, 67, 77, 91, 172, 173, 175, 176
Ing. Ivan Macháček	90
Bc. Pavel Matějka	180
Ing. Martina Matějková	157
Ing. Zdeněk Morávek	103, 125, 177
Ing. Miroslava Nebuželská	128, 181
Ing. Jiří Nigrin	70, 71, 72, 73, 74, 76, 89, 93, 95, 96, 99, 102, 104, 109, 111, 117, 137, 140, 171, 184
Mgr. Václav Pikal	113, 183
Ing. Ivana Pilařová	69, 153
Ing. Jan Ployer	75, 115, 118, 121, 123, 133
Ing. Zuzana Pšeničková	105, 161
Ing. Vlasta Ptáčková	1, 2, 7, 8, 9, 10, 24, 25, 31, 32, 41, 52, 53, 54, 66, 100, 101, 124, 139, 141, 147, 152, 178
Josef Rajdl	18, 79, 80, 81, 87, 88, 129, 136, 174
JUDr. Marie Salačová	82, 83, 85
JUDr. Marcela Smutná	84, 92
Jana Strakošová	27
Jiří Šabata	119
Lukáš Taragel	33, 57, 78, 98, 108, 114, 120, 122, 127, 134, 182, 185
JUDr. Vlasta Víghová	102
Ing. Jiří Vychopeň	42, 56

Obsah

Seznam autorů	3
Zkratky a úplné názvy předpisů použitých v publikaci	11
Úvod	14
Část I Daňové slevy	15
1 Sleva na manžela – podmínky nároku	17
1 Peněžitá pomoc v mateřství a spolupracující osoba	18
2 Základ daně a daňový bonus u nerezidenta, fyzické osoby s daňovou evidencí	19
3 Sleva na dlouhodobě nemocného manžela	20
4 Uplatnění slevy na manželku (studentku), která má trvale bydliště jinde	21
2 Sleva na manžela – vlastní příjem	22
5 Sleva na manželku s invalidním důchodem a příspěvkem na péči	23
6 Sleva na manželku s rodičovským příspěvkem a malým příjmem z dohod ..	23
7 Daňové zvýhodnění manželů	24
8 Sleva na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů	25
9 Sleva daně poplatníka na manželku	26
10 Odpočet na manželku	28
11 Manželka na mateřské a nemocenské s příjmy za práci zdaněnými srážkou	29
12 Odčitatelná položka na manželku	30
13 Vyúčtování daně	30
3 Sleva na manžela – uplatnění slevy	32
14 Svatba a manželka v domácnosti s invalidním důchodem	34
15 Sleva na manželku v případě jejího úmrtí	34
16 Sleva na manželku pracující jen po část roku	34
17 Prokazování nároku na slevu na manželku	35
18 Jak nepřijít o zvýhodnění	35
19 Sleva na dani – samoživitelka	36
20 Sleva na manželku v případě úmrtí v průběhu roku	36
4 Sleva na dítě – podmínky nároku	38
21 Společná domácnost s dítětem	41
22 Daňové zvýhodnění při střídavé péči	42
23 Sleva na dani na dítě v případě přerušení podnikání	42

24	Daňové zvýhodnění u samoživitelky jen s invalidním důchodem	43
25	Uplatnění slevy na jedno dítě po část roku otcem a po část roku matkou . . .	44
26	Sleva na dítě v případě střídavé péče obou rodičů	45
27	Podmínka společné domácnosti splněna jen po část roku	46
28	Daňové zvýhodnění na dítě po rozvodu	46
29	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě a příjmy ze zahraničí	47
5	Sleva na dítě – daňový bonus	48
30	Měsíční versus roční daňový bonus	49
31	Splněna podmínka na měsíční daňový bonus, ale nikoli na roční	49
32	Zaměstnankyně od prosince a daňový bonus na dvě děti za celý rok	51
33	Bonus na dítě	52
34	Daňové zvýhodnění na dítě a daňové přiznání	52
6	Sleva na dítě – vyživované dítě	53
35	Podmínka vztahu poplatníka k dítěti	53
36	Další příklady „vyživovaných dětí“	54
37	Práce syna po maturitě	55
38	Práce po maturitě při pokračování na vysoké škole	55
39	Zdravotní podmínka vyživovaného dítěte	56
40	Daňové zvýhodnění na provdané dítě	56
41	Vliv sňatku na daně	57
42	Sleva na vyživovaného studenta vysoké školy	58
43	Daňové zvýhodnění na dceru pracující po maturitě	58
44	Daňové zvýhodnění na děti odloučených manželů – zaměstnanců	59
45	Sleva na dani za studium a daňové zvýhodnění na studenta	59
46	Bonus na vyživované děti	60
47	Daňový bonus na vnouče	61
7	Sleva na dítě – studující dítě	63
48	Dítě různě pracující o posledních prázdninách po maturitě	64
49	Postupné studium na střední škole – vyšší odborné škole – roční jazykové škole	65
50	Výdělečná činnost po maturitě při pokračování na vysoké škole	65
51	Daňové zvýhodnění při opakování maturity v září	66
52	Omezení výše příjmu studenta vysoké školy uplatněného pro slevu na dítě	67
53	Sleva na dítě studující dálkově vysokou školu při zaměstnání	68
54	Daňové zvýhodnění na dítě, které je jednatelem s. r. o.	68
55	Daňové zvýhodnění na dítě pokračující po učilišti na vyšší odborné škole . .	69
56	Sleva na dítě, které po maturitě začalo hned pracovat	71
57	Daňové zvýhodnění na dítě	71
58	Sleva na dítě, které studuje v zahraničí	72
8	Sleva na dítě – uplatnění slevy	73
59	Daňové zvýhodnění jen za část roku	75
60	Jiný případ daňového zvýhodnění jen za část roku	76
61	Modelový variantní příklad uplatnění daňového zvýhodnění	77
62	Potvrzení o studiu na vysoké škole pro uplatnění slevy na dani	78

63	Důsledky opožděného podepsání prohlášení k dani	79
64	Přeplatek na dani a doplatek na daňovém bonusu při ročním zúčtování	80
65	Sleva na děti při příjmech dle § 6	81
66	Paušální výdaje u spolupracující osoby a uplatnění slevy na dítě a slevy na poplatníka	82
67	Sleva na děti při příjmech z § 7	83
68	Výdaje procenty a spolupracující osoba	83
69	Paušální výdaje u spolupracující osoby a sleva na dítě	84
9	Test ke slevě na manželku a dítě	85
Část II Další témata daně z příjmů fyzických osob		89
10	Příjmy osvobozené podle § 4, 4a	91
70	Podpora de minimis	93
71	Prodej podílu na s. r. o.	94
72	Dotace zemědělského podnikatele	94
73	Dotace začínajícího podnikatele	95
74	Náhrada od vodáren za škodní událost na nemovitosti	95
75	Prodej rodinného domu fyzickou osobou – nepodnikající, osvobození od daně z příjmů	96
76	Daň z příjmů za vyplacení náhrady škody od pojišťovny	96
11	Příjmy ze závislé činnosti podle § 6	98
77	Vyúčtování daně	102
78	Vyplacená náhrada mzdy za předcházející zdaňovací období	103
79	Roční zúčtování daně	104
80	Zdanění mezd	104
81	Příspěvek zaměstnanci	105
82	Stravenky	106
83	Cestovní náhrady při používání soukromého auta pro služební účely	106
84	Odměna jednatele	108
85	Nedoložená cestovní náhrada u ubytování	110
86	Benefity	111
87	Zdanění při souběhu příjmů u téhož zaměstnavatele	114
88	Roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob a účast v II. pilíři důchodového spoření	115
89	Změny 2014	115
90	Benefity od dvou zaměstnavatelů	116
91	Roční zúčtování daně	116
92	Mzda rezidenta	117
12	Příjmy ze samostatné činnosti podle § 7	120
93	Fakturace manžel – manželka	121
94	Autorský honorář	122
95	Daňové přiznání	124
96	Podnikání za spolupráce manželky	124
97	Práce pro druhu zadarmo	125
98	Výdaje procentem	126

99	Přechod z výdajů procentem na vedení daňové evidence	126
100	Paušální výdaje u daňové evidence	127
101	Vedení daňové evidence	128
102	Nový občanský zákoník a podnikání v bytě	129
103	Nákup podniku – nestátního zdravotnického zařízení	130
104	Autorské právo	131
105	Skladové zásoby v daňové evidenci k 31.12.	132
106	Ztráta ze sdruženého podnikání	133
13	Příjmy z kapitálového majetku podle § 8	135
107	Zdanění příjmů z kapitálového majetku podnikatele	136
108	Úroky z bankovního účtu vedeného v Německu	140
109	Svěřenský fond	140
110	Srážková daň u dividend v Česku	141
14	Příjmy z nájmu podle § 9	143
111	Odpisy u pronajatého bytu	146
112	Úroky z hypotéčního úvěru § 15	147
113	Příjmy z pronájmu § 9 – uplatnění skutečných nákladů	148
114	Jak postupovat správně u výdajového paušálu	148
115	Úroky z úvěru na nemovitost určenou k pronajímání	149
116	Zdanění pronájmu nemovitosti	149
117	Příjmy z pronájmu a paušálně stanovené poplatky za energie	150
118	Příjmy z pronájmu bytu	151
119	Cestování za podnájemníkem	152
120	Pronájem bytu a jeho daňové odpisy	152
121	Pronájem nemovitostí	153
122	Příjmy z pronájmu u spoluvlastníků	153
15	Ostatní příjmy podle § 10	155
123	Prodej osobního majetku, který byl dříve v podnikání	159
124	Zdanitelné příjmy daní z příjmů	159
125	Dar od dítěte zemřelého manžela	160
126	Prodej darovaného bytu	161
127	Zánik smlouvy o životním pojištění, dodanění	162
128	Nepeněžní plnění z prostředků spolku	162
129	Příjmy z občasných pečení v domácnosti	163
130	Zdanění starobního a vdovského důchodu	164
131	Prodej akcií v roce 2014	164
132	Prodej bytu	167
133	Pozemek a DPFO	169
134	Zdanění příjmů ze soutěže	170
135	Darování obchodního podílu	170
136	Prodej darovaného pozemku	171
16	Daňové výdaje (kromě odpisů)	172
137	Výprodej zásob po termínu spotřeby	173
138	Generální oprava versus technické zhodnocení	173
139	Paušální výdaje za soukromý automobil spolkečníka	174

140	Daňová uznatelnost ochutnávek	175
141	Paušální výdaj na dopravu – automobil nezahrnutý do obchodního majetku.	176
142	Opravy vlastních prostor nezařazených do majetku a odpočet DPH	178
143	Zálohy spojené účtující osobě	178
144	Daňové posouzení pracovních oděvů OSVČ	179
145	Úvěr využitý OSVČ zčásti pro soukromé potřeby.	180
146	Cena mezi spojenými osobami nemusí být nutně v ceně obvyklé	181
17	Hmotný majetek a odpisy	183
147	Odpisy automobilu	187
148	Technické zhodnocení versus modernizace	187
149	Výměna oken celé budovy	188
150	Technické zhodnocení na pronajatém majetku.	190
151	Datum zařazení technického zhodnocení budovy	191
152	Stanovení pořizovací ceny vozidla	192
153	Nemovitost manželů v podnikání	192
154	Zatřídění majetku	193
155	Náklady na opravy nevyužívané budovy.	193
156	Neuplatněné odpisy majetku.	194
157	Vstupní cena a úprava odpočtu DPH	196
158	Pojem „Vypraveno dne“ na kolaudačním souhlasu.	196
159	Prodej vozidla	197
160	Odpis solární elektrárny	198
161	Prodej odepisované nemovitosti – zůstatková cena	199
162	Technické zhodnocení nebo náklad	199
163	Vstupní cena a úprava odpočtu DPH	200
164	Stavba pronajatá dříve versus později než po pěti letech	202
18	Daňové odpočty a slevy (kromě na manželku a dítě)	203
165	Základ daně i ztráta v jednom roce.	205
166	Daňový odpočet úroků z úvěrů na bydlení při více účastnících úvěrové smlouvy	206
167	Úvěr na koupi bytu pro jinou osobu	206
168	Financování změny stavby, kterou poplatník nevlastní.	207
169	Prodej rozestavěného domku financovaného z úvěru	207
170	Varianty slev na dani za studium poplatníka.	208
171	Odečet úroků z úvěru ze stavebního spoření	208
172	Sleva na dani důchodce	209
173	Doložení slevy za invalidní důchod.	209
174	Penzijní připojištění a daňový odpočet	210
175	Sleva na studenta	211
176	Sleva na dani zaměstnance	212
177	Uplatnění daru	213
178	Úroky z úvěru	213
19	Jiná témata DPFO	216
179	Odměna za práci pro s. r. o. versus podíly na zisku	218
180	Lhůty pro kontrolu správcem daně	220

181 Podání daňového přiznání	221
182 Ukončení sdružení	221
183 Přerušení podnikání	222
184 Rezident	223
185 Rezident a nerezident v jednom období	224
186 Zálohy při souběhu všech druhů příjmů	225
20 Test k dani z příjmů fyzických osob	227
Rejstřík.	230

Zkratky a úplné názvy předpisů použitých v publikaci

daňový řád	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
nový občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nabyl účinnosti 1. 1. 2014)
pokyn GFR č. D-6	Pokyn Generálního finančního ředitelství č. D-6 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
starý občanský zákoník	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (byl zrušen k 1. 1. 2014)
stavební zákon	Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
vyhláška o účetnictví	Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
vysokoškolský zákon	Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů
zákon o daních z příjmů	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o dani z přidané hodnoty	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
zákon o doplňkovém spoření	Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů
zákon o důchodovém pojištění	Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o nemocenském pojištění	Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

zákon o obchodních korporacích	Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích (nabyl účinnosti 1. 1. 2014)
zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon o penzijním připojištění	Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením	Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění	Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o sociálním zabezpečení	Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
zákon o stavebním spoření	Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní sociální podpoře	Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
zákon o účetnictví	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o veřejném zdravotním pojištění	Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zdravotních službách	Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (zákon o zdravotních službách)
zákon o zaměstnanosti	Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
živnostenský zákon	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

a.s.	akciová společnost
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPP	dohoda o provedení práce
DUZP	datum uskutečnění zdanitelného plnění
DZD	dílčí základ daně
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
GFŘ	Generální finanční ředitelství
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SJM	společné jmění manželů
k. s.	komanditní společnost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
p.a.	per annum (ročně)
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SŠ	střední škola
v. o. s.	veřejná obchodní společnost
VŠ	vysoká škola

Úvod

V knižní edici „Otázky a odpovědi“ jsou uspořádány zodpovězené dotazy týkající se vždy jednoho ústředního tématu. Tato publikace řeší otázky ke zdanění fyzických osob roku 2014, je složena ze dvou částí – problematiky daňových slev a z dalších témat k dani z příjmů fyzických osob.

V prvním případě se Vám dostává do rukou velmi příjemné téma umožňující snížit daňovou povinnost poplatníků z řad fyzických osob. Z široké a pestré palety daňových nástrojů snižujících daň z příjmů fyzických osob se přitom konkrétně zaměříme na dva poměrně hojně využívané zástupce:

- sleva na dani na „vyživovanou“ manželku (manžela) ve smyslu § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů,
- daňové zvýhodnění na vyživované dítě ve smyslu § 35c a 35d zákona o daních z příjmů, které může mít podobu slevy na dani nebo tzv. daňového bonusu.

Takto vymezená tematika je rozčleněna do osmi kapitol věnujících se vždy převážně jedné dílčí problematice, přičemž nejprve je na počátku každé kapitoly krátký shrnující výklad, který je následně konkretizován řešenými dotazy. Je nasnadě, že v řadě případů se dotazy a zejména odpovědi na ně věcně i textově překrývají a rovněž „přetékají“ z jednoho dílčího tématu do druhého. Tazatele totiž zpravidla nezajímá jen úzce vymezená dílčí problematika, ale má zájem o komplexní řešení jeho konkrétní daňové situace.

Devátá kapitola představuje test znalostí tématu slevy na manželku a dítě, kterým si čtenář může prověřit, zda těmto příznivým daňovým instrumentům správně porozuměl a umí je odpovídajícím způsobem uplatňovat.

Druhá část knihy obsahuje 10 kapitol věnovaných průřezově hlavním tématům daně z příjmů fyzických osob a začíná příjemnými příjmy osvobozenými od daně, poté jednotlivě probírá všech pět možných dílčích základů daně, následují kapitoly o daňových (nedaňových) výdajích, hmotném majetku a jeho odpisech, daňových odpočtech a slevách (jiných než na manželku a dítě) a zbytková závěrečná kapitola věnující se některým dalším tématům.

Stejně jako v první zmíněné části publikace, se i v této druhé části každá kapitola skládá z úvodního shrnutí probíraného tématu, po němž následuje větší či menší balík souvisejících dotazů a odpovědí od kolektivu autorů. Rovněž tuto druhou část uzavírá kontrolní test nabízející zájemcům ke každé z probraných 10 kapitol jednu otázku, na níž si mohou ověřit, zda danou problematiku ovládají.

Tato publikace je zamýšlena a cílena k prohloubení znalostí osob, které se profesně nebo soukromě zabývají daní z příjmů fyzických osob. Najdou zde nejen daňové slevy na manželku a dítě, ale prakticky celou problematiku daně z příjmů fyzických osob. Přínosem je především značný počet řešených reálných dotazů čtenářů nakladatelství Wolters Kluwer, a. s., na které odpovídali autoři převážně z řad daňových poradců.

Část I

Daňové slevy

1

Sleva na manžela – podmínky nároku

Jedná se o speciální druh osobní slevy na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, na kterou má poplatník (fyzická osoba) nárok, pokud jsou **současně splněny stanovené podmínky pro její uplatnění:**

- **poplatník má manžela, resp. manželku;**
 - manželem (manželkou) se podle § 21e odst. 3 zákona o daních z příjmů pro účely daní z příjmů rozumí také partner podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění pozdějších předpisů,
 - tuto slevu nelze ale přiznat na druhu nebo na družku,
- **která (který) s ním žije ve společně hospodařící domácnosti,**
 - Společně hospodařící domácnosti se podle § 21e odst. 4 zákona o daních z příjmů pro účely daní z příjmů rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.
- **nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč,**
 - Co se rozumí „vlastním příjmem manžela“, si podrobně uvedeme v následující kapitole číslo 2.
- **nejde o spolupracující osobu,** na kterou jsou v souladu s § 13 zákona o daních z příjmů rozdělovány příjmy a výdaje dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka.

Podrobnostmi způsobu uplatnění této slevy na dani se budeme zabývat v další kapitole číslo 3. Od roku 2013 přibýlo omezení, resp. překážka slevy na dani u tzv. paušálisťů, tedy u osob, kteří u příjmů ze samostatné činnosti nebo z nájmu (pronájmu) uplatňují tzv. paušální výdaje procentem z příjmů, jak si zpřesníme rovněž v kapitole číslo 3.

Speciální dodatečné podmínky se týkají nerezidentů:

- slevu na manžela mohou od roku 2014 nárokovat pouze nerezidenti Česka, kteří jsou rezidenty členského státu Evropské unie (dále jen „EU“), Norska nebo Islandu,
- a to pokud úhrn jejich příjmů ze zdrojů na území České republiky podle § 22 zákona o daních z příjmů činí nejméně 90 % všech jejich příjmů s výjimkou příjmů:
 - které nejsou předmětem daně podle § 3 nebo 6 zákona o daních z příjmů nebo
 - které jsou od daně osvobozeny podle § 4, 6 nebo 10 zákona o daních z příjmů nebo
 - z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně (§ 36 zákona o daních z příjmů).

Jediným možným způsobem uplatnění této slevy na dani je u daňového nerezidenta v daňovém přiznání, nemůže to za něj komfortně udělat zaměstnavatel v rámci ročního zúčtování záloh.

Výši příjmů ze zdrojů v zahraničí prokazuje poplatník potvrzením zahraničního správce daně na tiskopisu českého Ministerstva financí, který se stává novou povinnou přílohou daňového přiznání.

Při splnění uvedených podmínek může poplatník uplatnit osobní slevu na dani na dotyčnou „vyživovanou“ manželku (manžela) ve výši 24 840 Kč za celé zdaňovací období. Pokud je dotyčná manželka (manžel) držitelkou průkazu mimořádných výhod III. stupně (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) – průkaz ZTP/P (dále jen „průkaz ZTP/P“), zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek, tedy na 49 680 Kč.

Poznamenejme, že problematiku průkazu ZTP/P upravuje § 34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP/P“ (průkaz ZTP/P) má osoba se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra. Zvláště těžkým funkčním postižením pohyblivosti a úplným postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Zvláště těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru. Průkaz osoby se zdravotním postižením je veřejnou listinou.

■ 1

Peněžitá pomoc v mateřství a spolupracující osoba

V roce 2014 jsem byla od 1. ledna do 10. března na nemocenské z důvodu rizikového těhotenství, od 11. března jsem začala pobírat peněžitou pomoc v mateřství a od října 2014 rodičovský příspěvek. Může manžel – podnikatel – rozdělit část svých příjmů a výdajů na mě jako na spolupracující osobu od dubna 2014?

Odpověď:

Po dobu, po kterou jste pobírala peněžitou pomoc v mateřství, nemůže manžel rozdělit část svých příjmů a výdajů na vás jako na spolupracující osobu, protože ve smyslu ustanovení § 16 písm. a) zákona o nemocenském pojištění vzniká nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství vyplácené z nemocenského pojištění pouze v případě, že po dobu pobírání peněžitě pomoci v mateřství osobně nevykonává OSVČ samostatnou výdělečnou činnost.

Manžel – podnikatel – může rozdělit část svých příjmů a výdajů na vás jako na spolupracující osobu nejdříve od října 2014 za níže uvedených podmínek.

Podnikatel může převést na manžela/manželku či ostatní osoby žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti (tj. trvale spolu žijí a uhrazují společně náklady) pouze příjmy dosažené při samostatné činnosti s výjimkou podílů společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Podle § 13 zákona o daních z příjmů může OSVČ převést na spolupracujícího manžela/manželku maximálně 50 % příjmů a výdajů, přičemž částka, o kterou přesahují příjmy výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč při spolupráci za celé zdaňovací období nebo 1/12, tj. 45 000 Kč za každý i započatý měsíc spolupráce. U spolupracující osoby musí být výše podílu na společných příjmech a výdajích stejná.

Pozor! Příjmy a výdaje nelze rozdělovat na manželku, je-li ve zdaňovacím období uplatněna sleva na dani na manželku podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů.

Můžete si ale uplatnit z příjmů ze spolupráce stejné odčitatelné položky a slevy na dani jako OSVČ, včetně základní slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč za celý rok 2014 dle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů.

Spolupracující osoba nemusí vlastnit živnostenský list, ale pokud sama nepodniká, musí se ve stanovených lhůtách zaregistrovat na finančním úřadě, u místně příslušné správy sociálního zabezpečení a zvolené zdravotní pojišťovny, protože spolupracující osoba je samostatným daňovým subjektem a je považována za samostatný subjekt sociálního a zdravotního pojištění a podává přiznání k dani z příjmů i přehled na sociální a zdravotní pojištění. Spolupracující osoba může oznámit zahájení spolupráce zpětně od 1. 10. 2014, ale s rizikem, že příslušné úřady mohou (nemusí) vyměřit pokutu za nesplnění ve stanovené lhůtě povinnosti nepeněžitě povahy (tj. ve vašem případě za pozdní oznámení zahájení spolupráce).

Související právní předpisy:

- § 7, 13, 35ba o daních z příjmů
- § 16 písm. a) zákona o nemocenském pojištění
- § 48 odst. 1 písm. a) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- § 3 odst. 8 písm. c) zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

■ 2

Základ daně a daňový bonus u nerezidenta, fyzické osoby s daňovou evidencí

Nerezident – slovenská fyzická osoba (OSVČ s daňovou evidencí) – má příjmy pouze v České republice podle § 7, které tvoří 100 % celosvětových příjmů. K nim uplatňuje výdaje 80 % a daň po uplatnění slevy na poplatníka a manželku činí 0 Kč. Má nárok na daňový bonus za tři vyživované děti, se kterými žije na Slovensku? Pro doplnění – manželka nemá žádné příjmy.

Odpověď:

Daňový nerezident – z členského státu EU, Norska nebo Islandu, což je v případě Slovenska splněno – může uplatnit slevu na dani za „vyživovanou manželku“ a také daňové zvýhodnění na vyživované děti žijící s ním v domácnosti pouze za podmínky, že úhrn všech jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky (ve smyslu § 22 zákona o daních z příjmů) činí nejméně 90 % všech jeho celosvětových příjmů (viz § 35ba odst. 2 a § 35c odst. 5 zákona o daních z příjmů). Nezapočítávají se přitom příjmy, které podle zákona o daních z příjmů nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny anebo z nichž je daň vybírána tzv. konečnou srážkovou daní. Naproti tomu se započítávají příjmy ze zahraničí bez ohledu na to, zda jsou podle příslušných zahraničních daňových zákonů ve státě zdroje osvobozeny od daně nebo podléhají nějakému obdobnému režimu „konečné“ srážkové daně apod.

Při splnění jinak standardních stanovených podmínek zákona o daních z příjmů si nerezidentní poplatník uplatní tyto slevy na dani a stejně tak na daňovém zvýhodnění v přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Od roku 2014 navíc bude muset k přiznání přiložit tiskopis vydaný českým ministerstvem financí, kterým prokáže (nulovou) výši příjmů ze zdrojů v zahraničí, což potvrdí slovenský správce daně.

U nerezidenta může být přitom problémem, že zletilé studující dítě nebude považováno za „vyživované dítě“ ve smyslu § 35c odst. 6 zákona o daních z příjmů. Příprava na budoucí povolání se totiž posuzuje podle českého zákona o státní sociální podpoře. Tedy primárně jen jako studium na SŠ a VŠ v České republice, případně v cizině, pokud ovšem

podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR je toto studium postaveno na roveň studia v tuzemsku. Takovéto potvrzení může správce daně požadovat po poplatníkovi k prokázání nároku na daňové zvýhodnění v České republice, stejně jako prokázání existence společně hospodařící domácnosti s vyživovanými dětmi.

Dodejme, že daňový nerezident uplatňuje slevu na dani za „vyživovanou“ manželku/manžela a daňové zvýhodnění na děti vždy pouze v přiznání k dani z příjmů fyzických osob, a to i když má pouze příjmy ze závislé činnosti a z jiného důvodu by přiznání podávat nemusel (§ 38h odst. 13 a § 38g odst. 2 zákona o daních z příjmů).

Související právní předpisy:

- § 35c zákona o daních z příjmů
- § 38h odst. 13 zákona o daních z příjmů
- § 38g odst. 2 zákona o daních z příjmů

■ 3

Sleva na dlouhodobě nemocného manžela

Mám nemocného manžela, se kterým se dělím v podnikání. Od minulého roku (od května 2013) je nemocen. Do odpisu za poplatníka mám uvést alikvotní část, nebo celou částku 24 840 Kč?

Odpověď:

Ze zadání není jednoznačné, co tazatelka míní termínem „s manželem se dělím v podnikání“. Věcně se ale zřejmě jedná o situaci, kdy manželka podniká a její manžel je tzv. její spolupracující osobou, na kterou dotyčná podnikatelka (jeho manželka) převádí část příjmů a výdajů ze své podnikatelské činnosti v souladu s § 13 zákona o daních z příjmů.

V tomto případě je ovšem irelevantní otázka na slevu na dani z titulu vyživovaného manžela s vlastními příjmy nepřesahujícími 68 000 Kč ročně [§ 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů], protože podle poslední věty § 13 zákona o daních z příjmů nelze příjmy a výdaje rozdělovat na spolupracující osobu, tedy na manžela, je-li na něj ve zdaňovacím období uplatněna tato sleva na dani. Ohledně zákazu využití slevy na dani za tzv. vyživovaného manžela přitom není vůbec podstatné, po jakou část roku spolupráce probíhala, ani jak vysoké jsou na manžela převedené podíly na příjmech a výdajích z podnikání manželky. Tato skutečnost má pochopitelně ale význam na maximální (absolutní) výši rozdílu mezi příjmy a výdaji převedenými na manžela, který v souladu s § 13 zákona o daních z příjmů může činit nejvýše 4 x 45 000 Kč, protože spolupráce trvala jen do dubna, když od května byl manžel nemocen.

Manžel si může ve svém daňovém přiznání – kam zahrne na něj převedený podíl na příjmech a výdajích, uplatnit celou základní slevu na poplatníka podle § 35ba odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů. Tuto „svou“ slevu na dani nebude nijak poměrově dělit, třebaže spolupracoval s manželkou – a tedy pobíral zdanitelné příjmy – pouze po část roku (od ledna do dubna).

Jestliže by za celý rok manžel nebyl uplatněn jako spolupracující osoba a neměl přitom vlastní příjmy vyšší než 68 000 Kč za rok – ve smyslu § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů – mohla by si jeho manželka uplatnit tuto slevu za „vyživovaného manžela“ opět v plné výši 24 840 Kč. Její krácení totiž přichází do úvahy pouze tehdy, pokud v daném roce dojde ke svatbě nebo naopak k rozvodu manželství.

Související právní předpisy:

- § 13 zákona o daních z příjmů

- § 35ba odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů
- § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů

■ 4

Uplatnění slevy na manželku (studentku), která má trvale bydliště jinde

Může manžel uplatnit slevu na manželku (studentku), když bydlí spolu v jedné domácnosti, avšak manželka má trvalé bydliště jinde?

Odpověď:

Podle § 21e odst. 4 zákona o daních z příjmů se pro účely daní z příjmů společně hospodařící domácností rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Není zde tedy podmínka společného místa trvalého pobytu, což je čistě administrativní záležitost pro účely úřední evidence obyvatel, nicméně v tomto případě bude obecně problematičtější prokázat existenci společně hospodařící alias společné domácnosti. Pokud je tedy dotyčný manžel schopen hodnověrně prokázat (postačí až na případné vyžádání správce daně), že s manželkou (studentkou) žije ve (společné) domácnosti, pak má samozřejmě nárok na osobní slevu na vyživovanou manželku bez vlastních příjmů podle § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů.

Je ovšem třeba si uvědomit, že podle názoru soudů může být každý občan členem pouze jedné domácnosti, takže je vyloučeno, aby tuto manželku (studentku) uplatňovali např. ještě i její rodiče jako člena jejich (společné) domácnosti. Dodejme, že do testovaných vlastních příjmů manželky (studentky) – v rámci limitu 68 000 Kč za celý rok (zdaňovací období) – se nezahrnují pouze v citovaném ustanovení uvedené druhy příjmů. Naopak se do něj zahrnují ostatní příjmy, a to i když jsou osvobozené od daně nebo zdaňované konečnou srážkovou daní apod.

Související právní předpisy:

- § 21e odst. 4 zákona o daních z příjmů
- § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů

2

Sleva na manžela – vlastní příjem

Vlastními příjmy „vyživované“ manželky (manžela) se rozumí úhrn všech vlastních příjmů dosažených „za dané“ zdaňovací období (nikoliv dosažené v kalendářním roce), **nesnížených o daňové výdaje** (úhrn hrubých příjmů), včetně příjmů, které **podléhají srážkové dani, nebo jsou osvobozené** od daně z příjmů fyzických osob, nebo nejsou předmětem této daně. Do vlastního příjmu se tedy započítává i např. důchod, nemocenské dávky, mateřská, hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání atp. Nepřehlédne se jen k příjmům uvedeným v § 3 odst. 4 písm. b) zákona o daních z příjmů (k úvěrům a zápůjčkám), k příjmům výslovně uvedeným v § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů a k výživnému, které je určeno dítěti.

Do vlastního příjmu „vyživované“ manželky (manžela) se nezahrnují následující druhy příjmů, které taxativně vyjmenovává ustanovení § 35ba odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů:

- **dávky státní sociální podpory** (zákon o státní sociální podpoře), tj. přírůvek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné,
- **dávky pěstounské péče s výjimkou odměny pěstouna,**
- **dávky osobám se zdravotním postižením** (zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením),
- **dávky pomoci v hmotné nouzi** (zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů), jako je příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc,
- **sociální služby a příspěvek na péči** (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) poskytovaný za účelem zajištění potřebné pomoci osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby (u příjemců příspěvku),
- **státní příspěvky** na penzijní připojištění se státním příspěvkem (zákon o penzijním připojištění, a zákon o doplňkovém penzijním spoření),
- **státní příspěvky** na doplňkové penzijní spoření (zákon o doplňkovém penzijním spoření),
- **státní příspěvky** podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření (zákon o stavebním spoření),
- **stipendium** poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání,
- **příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu**, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, který je od daně osvobozen podle § 4 odst. 1 písm. i) zákona o daních z příjmů (od daně je přitom osvobozen **příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona upravujícího sociální služby, a to do výše poskytovaného příspěvku, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou, u níž se nevyžaduje registrace podle zákona upravujícího sociální služby; jde-li však o péči o jinou osobu než osobu blízkou, je od daně měsíčně osvobozena v úhrnu maximálně částka do výše příspěvku pro osobu se IV. stupněm závislosti podle zákona upravujícího sociální služby**),